



DOKUMENTERAT ARBETSSÄTT FÖR TILLSYN ENLIGT LAGEN OM SKYDD MOT OLYCKOR

FÖREBYGGANDESAMVERKAN SÖDRA SKÅNE

Sydöstra Skånes räddningstjänstförbund
Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps
Räddningstjänsten Skånemitt
Räddningstjänsten Svedala
Räddningstjänsten Trelleborg-Vellinge-Skurup

2022-06-29

Dokumentet är gemensamt för
räddningstjänsterna i förebyggandesamverkan
södra Skåne.

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Syfte	3
3. Grundläggande tillsynsplanering	4
3.1. Bedömning av vilka byggnader/anläggningar som är tillsynsobjekt.....	4
3.2. Frister för tillsyn, grundprinciper.....	4
3.3. Objektkategorier och planering av grundläggande frister.....	5
Grundfrister för objektkategori A (föreskriftsobjekt)	6
Grundfrister för objektkategori B (tillsynsobjekt efter lokal bedömning)	8
Användning av objektkategori C (övrigt/ej tillsynsobjekt).....	11
Användning av objektkategori D (egendefinierade underkategorier)	12
3.4. Händelsestyrd tillsyn	12
3.5. Tillsynsfrist vid farlig verksamhet enligt LSO 2 kap. 4 §	14
3.6. Resurser, kompetens och organisering	15
4. Registerhållning	16
5. Tillsynens genomförande.....	17
5.1. Grundläggande principer för genomförande av tillsyn.....	18
5.2. Innehåll i tillsyn enligt LSO 2 kap. 2 §, brandskydd	19
5.3. Innehåll i tillsyn enligt LSO 2 kap. 4 §, farlig verksamhet	19
5.4. Principer för samordnad tillsyn över flera myndighetsområden	20
5.5. Dokumentation och beslutsfattande i tillsynsärende	21
Tjänsteanteckning/tillsynsprotokoll.....	22
Beslut i sak (föreläggande).....	22
Avskrivningsbeslut.....	23
Vem beslutet riktas mot (adressat) samt principer för delgivning	23

Rutin gällande dokumenterat arbetssätt för tillsynsplanering och genomförande av tillsyn

1. Inledning

Detta dokument beskriver kommunens arbetssätt för hur kraven i MSBFS 2021:8, Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, 3-7 §§ uppfylls. De arbetssätt som beskrivs gäller tillsynsplaneringen för tillsyner som utförs enligt lag (SFS 2003:778 med ändring enligt SFS 2021:1141) om skydd mot olyckor kap. 5 § 1.

Dokumentet är gemensamt framtaget inom ramen för den avsiktsförklaring om samverkan som räddningscheferna för organisationerna Sydöstra Skånes räddningstjänstförbund, Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp, Räddningstjänsten Skånemitt, Räddningstjänsten Svedala samt Räddningstjänsten Trelleborg-Vellinge-Skurup undertecknat, kallad Förebyggandesamverkan södra Skåne.

I dokumentet beskrivs även grundläggande principer för genomförande av tillsyn. Detaljerade instruktioner till handläggare ingår inte i detta dokument, utan tas vid behov fram i interna stödmaterial.

2. Syfte

Syftet med dokumentet är att uppfylla de dokumentationskrav som ställs på kommunen i 8 § MSBFS 2021:8. Utöver detta är dokumentet också ett sätt för kommunerna i Förebyggandesamverkan södra Skåne att likrikta sina tillsynsverksamheter och dra nytta av varandra genom samverkan. Dokumentet är därmed även en del av kommunernas arbete för att uppfylla kraven på kommunerna att ta vara på möjligheterna att utnyttja varandras resurser som ställs i 3 kap 1 § LSO.

Dokumentet syftar också till att utgöra en grund för hur de ingående kommunerna ska planera och utföra sina tillsyner enligt LSO. Genom att dokumentet tas fram gemensamt för kommunerna i Förebyggandesamverkan södra Skåne skapas gemensamma tankesätt och rutiner som kommer att underlätta en tät samverkan även fortsättningsvis.



3. Grundläggande tillsynsplanering

Planeringen av tillsynsverksamheten utgår från att de objekt där tillsyn ska utföras har identifierats och tilldelats en frist för hur ofta tillsynen behöver utföras. För att planeringen ska kunna genomföras har en strategi för att identifiera vilka byggnader och anläggningar som bör utgöra tillsynsobjekt tagits fram tillsammans med en strategi för hur de enskilda tillsynsobjekten ska förses med en lämplig frist.

3.1. Bedömning av vilka byggnader/anläggningar som är tillsynsobjekt

Baserat på MSB:s föreskrifter (MSBFS 2021:8) och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt LSO kan bedömningen av vilka byggnader och anläggningar som ska utgöra tillsynsobjekt delas upp i tre delar. 3 § i föreskrifterna redogör för att kommunen ska ha en planering avseende tillsyn för:

- de objekt som omfattas av föreskrifternas bilaga,
- byggnader och anläggningar utöver bilagan som kommunen med sin kunskap om de lokala förhållandena bedömer har ett tillsynsbehov, samt
- de anläggningar som omfattas av kraven i 2 kap. 4 § LSO.

Organisationerna inom Förebyggandesamverkan södra Skåne har i sin planering därför delat upp tillsynsobjekten i olika kategorier för att förtydliga bedömningen av tillsynsobjekten. De olika kategorierna och vad som gäller för dem presenteras längre ner i detta dokument.

3.2. Frister för tillsyn, grundprinciper

MSB:s föreskrifter (MSBFS 2021:8) avseende kommunens tillsyn enligt LSO redogör för att kommunen ska bedöma hur ofta tillsyn behöver utföras på de byggnader och anläggningar som har identifierats som tillsynsobjekt. Enligt 5 § ska kommunen ta hänsyn till sin kunskap om de enskilda byggnaderna och anläggningarna vid bedömningen av tillsynsfristen. Om en bedömning görs att ett objekt ska ha en tillsynsfrist på över sex år, ska skälen för detta motiveras och dokumenteras.

Samtliga byggnader och anläggningar som bedömts utgöra tillsynsobjekt ska därför tilldelas en frist för hur ofta tillsyn ska utföras. Bedömningen av vilken frist ett tillsynsobjekt ska ha hanteras i två steg. Utgångspunkten är en på förhand bestämd grundfrist som baseras på generella antaganden om risker och tillsynsbehov på en hel kategori av objekt. Den grundläggande fristen påvisar därför hur stort tillsynsbehov objektkategori generellt bedöms inneha.

I nästa steg kan individuella avsteg från grundfristen göras efter specifik bedömning av tillsynsförvärdaren. Fristen kan både förlängas och förkortas utifrån det specifika objektets enskilda behov. Hur stort kravet är på motivering av avsteg från den grundläggande fristen beror på vilken kategori tillsynsobjektet tillhör, vilket beskrivs i nästa avsnitt.

Om kommunens bedömning är att tillsyn ska genomföras mer sällan än var sjätte år, eller inte alls, ska skälen för detta dokumenteras enligt föreskrifternas krav. En sådan bedömning måste

alltid utföras i samråd med minst en annan tillsynsför rättare. Lämpligen fattas sådant beslut gemensamt inom organisationens grupp av tillsynsför rättare. Rutin för hur dokumentationen ska ske beskrivs i kapitel 4. *Registerhållning*.

3.3. Objektkategorier och planering av grundläggande frister

Tillsynsobjekten inom organisationerna tillhörandes Förebyggandesamverkan södra Skåne kan delas in i 4 olika huvudkategorier, kallade Objektkategori A, B, C respektive D. Nedan beskrivs de olika kategoriernas innebörd.

- Kategori A - Utgörs av tillsynsobjekt som utpekats som särskilt viktiga genom 3 §, första stycket i MSBFS 2021:8. Kategorin innefattar således de tillsynsobjekt som omfattas av förskriftens bilaga. Inom kategorin finns ett flertal underkategorier baserade på bilagans olika objektkategorier.
- Kategori B - Utgörs av objekt som kommunen utifrån sin kunskap om lokala förhållande har identifierat som tillsynsobjekt och som ej omfattas av bilagan till MSBFS 2021:8, det vill säga tillsynsobjekt som omfattas av 3 §, andra och tredje stycket i MSBFS 2021:8. Inom kategorin finns ett flertal underkategorier som objekten kan fördelas in i.
- Kategori C - Utgörs huvudsakligen av objekt som finns registrerade i organisationens registerhållningssystem, men som inte bedömts utgöra tillsynsobjekt. Kategorin omfattar även objekt bedöms vara tillsynsobjekt, men där det ännu inte finns tillräckligt underlag för att specificera objektstyp eller grundläggande tillsynsfrist.
- Kategori D - Utgör en möjlighet för organisationen att upprätta egendefinierade underkategorier för att ytterligare anpassa registret efter lokala förhållanden. Om denna kategori används kan den antingen ses som ett komplement till Kategori B och C, eller som ett alternativ till att använda de fördefinierade underkategorierna till Kategori B och C.

I tabellen nedan presenteras vilka riktlinjer som gäller för fördelning av byggnader/anläggningar till respektive kategori. Även övergripande regler för tillsynsfrister kan justeras inom respektive kategori.

Kategori	Övergripande riktlinjer för bedömning av om enskilt objekt ska ingå i kategorin	Övergripande riktlinjer för frånsteg från grundläggande frist för enskilt objekt
A	Byggnader/anläggningar som omfattas av bilagan till MSBFS 2021:8 ska ingå. Bedömning kan göras av enskild tillsynsför rättare.	Grundläggande frist får endast ändras efter samråd med minst en annan tillsynsför rättare, och lämpligen efter samråd med organisationens grupp av tillsynsför rättare.

B	Byggnader/anläggningar ska bedömas efter faktorer i avsnittet "Grundfrister för objektkategori B" längre ner i dokumentet. Bedömningen får göras av enskild tillsynsförare, i samråd med minst en annan tillsynsförare.	Grundläggande frist får ändras av tillsynsförare efter särskild bedömning, i samråd med minst en annan tillsynsförare.
C	Vid ändring av ett objekt till "Ej tillsynsobjekt" i verksamhetens register ska tillsynsföraren göra en bedömning i samråd med minst en annan tillsynsförare.	Har ingen grundläggande frist.
D	Används ej i dagsläget. Beslut behöver tas på organisationsnivå om användning av kategorin ska ske.	Har ingen grundläggande frist.

Grundfrister för objektkategori A (föreskriftsobjekt)

Kategori A omfattar de tillsynsobjekt som pekas ut i bilagan till MSBFS 2021:8. Tabellen nedan redovisar de underkategorier som finns för Objektkategori A, samt vilken grundläggande frist objekten inom respektive underkategori har tilldelats.

Underkategori	Benämning utifrån MSBFS 2021:8	Grundläggande frist
Vård/omsorg	Byggnad med inrättning där det bedrivs vård eller omsorg för personer som har hjälpbehov vid utrymning i händelse av brand. Med vård och omsorg avses verksamhet som bedrivs enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Verksamhet som bedrivs i vanliga bostäder omfattas inte.	2 år
Låst institution	Byggnader med verksamhet där personer är inlåsta ständigt eller under viss tid. Verksamhet som avses är exempelvis fängelser, häkten, migrationsverkets förvar och viss psykiatrisk vård.	3 år
Skola/förskola	Byggnad där det bedrivs verksamhet som enligt skollagen (2010:800) ingår i skolväsendet, undantaget kommunal vuxenutbildning. Även omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds omfattas (helg-/nattomsorg).	4 år

Hotell/ pensionat	Byggnad där det bedrivs verksamhet som kräver tillstånd enligt lagen (1966:742) om hotell- och pensionatrörelse om byggnaden har platser för minst 9 gäster eller har minst 5 gästrum. Byggnad där utrymning sker i markplan och direkt till det fria från varje gästrum/lägenhet omfattas inte.	4 år
Elevhem/ förläggning	Byggnad för elevhem eller förläggningar om byggnaden har platser för fler än 50 personer eller har fler än 25 förläggningsrum. Med förläggning avses exempelvis boende för totalförsvarspliktiga eller asylsökande, som inte är vanlig bostad.	4 år
Vård eller boende (HVB)	Byggnad där det bedrivs hem för vård eller boende (HVB) enligt socialtjänstlagen.	4 år
Samlingslokal	Byggnad med publik samlingslokal där det vistas fler än 150 personer.	4 år
Serverings- tillstånd alkohol	Byggnad där verksamhet bedrivs som har stadigvarande serveringstillstånd för servering av alkohol efter klockan 23 och där det vistas fler än 50 personer.	3 år
Anläggning, större	Anläggningar, där det finns platser för fler än 1 000 personer helt eller delvis under tak. Anläggningar som omfattas är exempelvis idrottsplatser.	4 år
Kyrka/ byggnadsminne	Byggnader som är byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturmiljölagen (1988:950) eller kyrkobyggnader som omfattas av 4 kap. 3-4 §§ samma lag.	6 år
Statligt byggnadsminne	Byggnader som är statliga byggnadsminnen enligt förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen.	6 år
Museal samling	Byggnader där samlingar förvaras som tillhör statliga eller regionala museer som omfattas av museilagen (2017:563).	6 år
Byggnad, fler än 16 vån	Byggnader med fler än 16 våningar ovan mark.	5 år
Tunnel	Väg-, järnvägs- och tunnelbanetunnlar som är längre än 500 meter samt plattformsrums och stationer för resandeutbyte under mark.	5 år

Grundfrister för objektkategori B (tillsynsobjekt efter lokal bedömning)

Objektkategori B omfattar de byggnader och anläggningar som bedömts ha ett tillsynsbehov enligt andra och tredje stycket, 3 §, MSBFS 2021:8, men som ej ingår i bilagan till föreskriften. Objekten behöver därför bedömas utifrån organisationens kunskaper om rådande lokala förhållanden. Objekt som omfattas av objektkategori B delas upp i olika underkategorier, vilka är fördefinierade i det aktuella verksamhetssystemet som används för förteckningen. De underkategorier som finns att tillgå för förteckningen redovisas i kapitel 4. Registerhållning. Samtliga objekt i kategori B har en grundläggande frist på 4 år. Individuell bedömning av varje objekt behöver göras för att eventuellt justera fristen för det specifika objektet så att den blir kortare eller längre efter behov.

För att avgöra om en byggnad/anläggning som inte omfattas av objektkategori A kan bedömas ha ett tillsynsbehov och därmed ska tillhöra objektkategori B, används bedömningsstöd i form av faktorer som påverkar tillsynsbehovet. Samma faktorer används även för att bedöma om den grundläggande tillsynsfristen behöver förkortas eller kan förlängas. Nedan listas nio faktorer som ska användas som stöd vid dessa bedömningar. I första skedet används faktorerna för att bedöma om en byggnad/anläggning har behov av tillsyn och ska ingå i kategori B, och i nästa skede kan samma faktorer användas för att avgöra om fränsteg från den grundläggande fristen behöver göras. Som tidigare beskrivits, kan dessa bedömningar göras av en tillsynsför rättare i samråd med minst ytterligare en tillsynsför rättare.

Faktorer att beakta i bedömning avseende tillsynsobjekt samt tillsynsfrist:

- Frekvensen av bränder eller andra olyckor är hög.
- En brand eller annan olycka medför stor risk för människors liv och hälsa.
- En brand kan innebära stora ekonomiska kostnader eller större påfrestning på samhället.
- En brand eller annan olycka kan innebära stora skador på miljön.
- En brand kan innebära allvarliga skador på kulturhistoriska värden.
- Är tillsyn en effektiv åtgärd?
- Har brukarna av byggnaden god lokalkännedom?
- Vistas brukarna av byggnaden där av plikt?
- Erfarenheter från tidigare tillsynsärenden.

Faktorerna som stöd för bedömningen beskrivs och exemplifieras nedan. Exempel är hämtade från MSB:s publikation *"Kapitlet Tillsynsverksamheten – utkast december 2021"*. Faktorer som saknar exempel i MSB:s publikation har i detta dokument beskrivits utifrån andra aspekter.

Bedömningsfaktor: Frekvensen av bränder eller andra olyckor är hög.

Exempel 1. Ett gjuteri i kommunen har de senaste åren haft fyra händelser i snitt per år där kommunens räddningstjänstorganisation kallats till platsen genom automatlarm och inringda larm. Gjuteriets personal har hittills hanterat händelserna så att ingen insats har varit nödvändig vid framkomst av räddningstjänsten. För att säkerställa att personalen har den förmåga som behövs och att byggnadens utformning över tid motsvarar riskerna bör gjuteriet tas med i kommunens planering av tillsyn.

Bedömningsfaktor: En brand eller annan olycka medför stor risk för människors liv och hälsa

Exempel 1: I centralorten finns ett antal kvarter med högre bebyggelse varav en byggnad reser sig väsentligt högre än övriga med 14 våningar. I byggnaden finns en galleria i bottenplan medan resten av byggnaden nyttjas som kontor åt ett antal olika organisationer. Totalt har ca 600 personer sin arbetsplats i byggnaden vars brandskydd är baserat på en mängd aktiva system som är en förutsättning för att byggnaden ska vara säker i händelse av brand. Genom att så stora mängder människor vistas i samma byggnad och att brandskyddets utformning medför att brister i brandskyddet skulle kunna få stora konsekvenser bör byggnaden i sin helhet ingå i kommunens planering av tillsyn.

Exempel 2: I centralortens äldre delar finns en restaurang med alkoholservice belägen i källaren på en bankbyggnad från tidigt 1900-tal. Verksamheten når inte upp till de kriterier som återfinns för objektkategori A men utrymningssituationen är komplex och ställer höga krav på att kontroll och underhåll av vissa tekniska installationer sköts samt att personalen vet vad de ska göra i händelse av brand. Med anledning av detta anser kommunen att den ska ingå i kommunens planering av tillsynsverksamheten.

Bedömningsfaktor: En brand kan innebära stora ekonomiska kostnader eller större påfrestning på samhället

Exempel 1: Nära järnvägen ligger en verkstadsindustri, avstånd till andra byggnader är cirka 50 meter och det bedöms inte vara någon komplicerad utrymningssituation. Industrin hanterar även brandfarliga ämnen i form av acetylen och även vissa brandfarliga vätskor. Placerad på annan plats skulle byggnaden inte bedömts behöva ingå i planeringen av tillsynsverksamheten enligt LSO. Men eftersom en brand i byggnaden skulle riskera att stoppa järnvägstrafiken under flera timmar, med stora konsekvenser för persontåg samt godstrafik till och från kommunens stora industrier och containerhamnen, anser kommunen att den ska ingå i kommunens planering av tillsynsverksamheten.

Exempel 2: I källaren till en kontorslokal som nyttjas av kommunen ligger kommuns driftcentral för IT-drift inklusive central nod för det kommunala stadsnätet. Om lokalen slås ut stannar IT-driften i kommunen under överskådlig tid även om begränsad kapacitet kan nås med redundanta lösningar. En brand i utrymmet, eller i övriga byggnaden som skulle kunna hota det tekniska utrymmet, skulle således få mycket långtgående konsekvenser då kommunens huvudsakliga infrastruktur för kommunikation skulle slås ut. Konsekvenserna innebär en stor påfrestning för samhället och byggnaden bör därför ingå i kommunens tillsyn över brandskyddet.

Exempel 3: I den mindre centralorten i kommunen finns en stor mekanisk verkstad som sedan lång tid är mycket viktigt för kommunen och dess invånare. Ensam utgör det nära 30% av arbetstillfällena i centralorten. En omfattande brand skulle förutom att drabba företaget även riskera att arbetstillfällena gå förlorade både på kort och på lång sikt, vilket skulle vara förödande för kommunen. Sammantaget bör därför industrin vara föremål för tillsyn.

Bedömningsfaktor: En brand eller annan olycka kan innebära stora skador på miljön

Exempel 1: En avfallssorteringsanläggning kombinerat med mellanlagring av fraktioner för trä, papper och plast som sedan ska säljas vidare till olika värmeverk ligger en dryg kilometer utanför tätorten. De lagrade volymerna är periodvis mycket stora och anläggningen brukar då ha svårt att få plats med den samlade volymen utan att öka lagringshöjden. En utvecklad brand i bränslelagret kan antas pågå i flera veckor. Anläggningen har ett eget reningsverk som kan omhänderta lakvatten och begränsade mängder släckvatten, dock kan det förväntas att stora delar av tätorten kommer drabbas av omfattande störningar p.g.a. lukt och rök under brandens förlopp. Att bränder uppstår i denna typ av anläggningar anses sannolikt, och med tanke på de effekter på miljön som det kan leda till bör tillsyn utföras på anläggningen.

Bedömningsfaktor: En brand kan innebära allvarliga skador på kulturhistoriska värden

Exempel 1: På det kommunala museet förvaras en betydande samling unik litteratur som en privat samlare donerat till kommunen. Samlingen besitter ett stort värde och är känd såväl inom som utom landet och anses unik i sin sammansättning vilket kan medföra att museet som helhet eller delar kan vara föremål för tillsyn.

Bedömningsfaktor: Är tillsyn en effektiv åtgärd?

Bedömningen ska göras utifrån de verktyg som står till räddningstjänstens förfogande:

- Tillsyn
- Rådgivning
- Information
- Samverkan
- Utbildning

Bedömningsfaktor: Har brukarna av byggnaden god lokalkännedom?

Bedömningen bör utgå ifrån Boverkets byggreglers definitioner av de olika verksamhetsklasserna.

- Vk 1 – industri, kontor, mm.
Omfattar utrymmen där personer förväntas vara vakna, har god lokalkännedom, och har förutsättningar att sätta sig själv i säkerhet.
- Vk 2 – samlingslokaler, publika parkeringshus, pubar, mm.
Omfattar lokaler där personer förväntas vara vakna, har förutsättningar att sätta sig själv i säkerhet, men inte kan förväntas ha god lokalkännedom.
- Vk 3 – bostäder, gemensamhetsboende, fritidshus, mm.
Omfattar bostäder där personer förväntas ha god lokalkännedom, har förutsättningar att sätta sig själv i säkerhet, men inte alltid kan förväntas vara vakna.
- Vk 4 – hotell, mm.
Omfattar utrymmen där personer har förutsättningar att sätta sig själv i säkerhet, men inte förväntas ha god lokalkännedom eller alltid vara vakna.
- Vk 5 – vårdmiljöer, mm.
Omfattar utrymmen där det förväntas vistas personer som har begränsade eller inga förutsättningar att sätta sig själv i säkerhet.
- Vk 6.

Omfattar lokaler med hög risk för uppkomst av brand och där en brand kan få ett snabbt och omfattande förlopp.

Bedömningsfaktor: Vistas brukarna av byggnaden där av plikt?

Med plikt avses av samhället ålagd plikt, exempelvis värnplikt och skolplikt.

Bedömningsfaktor: Erfarenheter från tidigare tillsynsärenden

Organisationens erfarenheter från tidigare tillsynsärenden bör tas med i bedömningen, till exempel:

- Återkommande brister vid flera tidigare tillsynsärenden
- Ej åtgärdade brister vid tidigare tillsynsärenden
- Flera tillsynsärenden utan krav på åtgärder

Riskindex

Att i stället använda sig av en metod liknande riskindex har övervägts av räddningstjänsterna men inte resulterat i någon lösning som kan anses motiverad eller väl underbyggd. Därför används den kvalitativa metod som beskrivs ovan för att bestämma objektkategori och tillsynsfrist för ett specifikt objekt. Det kan finnas anledning att ta upp denna fråga igen och då finns möjlighet att justera tillvägagångssättet i framtiden.

Användning av objektkategori C (övrigt/ej tillsynsobjekt)

Kategori C omfattar byggnader och anläggningar som finns med i organisationens verksamhetssystem, men som inte bedömts vara tillsynsobjekt eller som bedömts vara tillsynsobjekt men i nuläget saknar tillräckligt beslutsunderlag för att en grundläggande frist enligt kategori A eller B ska kunna tilldelas. I tabellen nedan presenteras de underkategorier som finns i objektkategori C med tillhörande beskrivningar och rutiner.

<i>Underkategori</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Kommentar</i>
Ej tillsynsobjekt	Byggnad/anläggning som ej når upp till kriterierna för att klassas som tillsynsobjekt och tillhör därför varken objektkategori A eller B.	Ej tillsynsobjekt ska kontrolleras återkommande efter 6 år och på nytt bedömas för eventuell tillsynsbehov.
Oklassad, under uppförande	Byggnad/anläggning är under uppförande eller driftsättning som kan förväntas uppfylla kriterierna för att klassas som tillsynsobjekt men som ännu är oklassat.	Organisationen bör så fort som möjligt göra en bedömning av tillsynsbehovet och klassificera objektet.

Oklassad	Byggnad/anläggning som inte är bedömd med avseende på kriterierna för att klassas som tillsynsobjekt.	Organisationen bör sträva efter att samtliga byggnader/anläggningar i verksamhetsystemet gås igenom för en bedömning, så att denna underkategori ej behöver användas.
Tillsynsobjekt	Byggnad/anläggning som bedömts vara ett tillsynsobjekt, men som ännu inte har bedömts och kategoriserats enligt kategori A eller B.	Organisationen bör sträva efter att klassificera sådana byggnader/anläggningar i kategori A eller B.

Användning av objektkategori D (egendefinierade underkategorier)

Kategori D används inte i dagsläget. Om någon organisation beslutar att använda denna kategori, gäller samma rutin för att bestämma tillsynsfrist som för kategori B.

3.4. Händelsestyrd tillsyn

Kommunens tillsyn bör i huvudsak vara baserad på planerad tillsyn, men kommunen ska också ha en förmåga att kontinuerligt inhämta och hantera information och vid behov vidta nödvändiga tillsynsåtgärder. Kommunen är en tillsynsmyndighet och förväntas agera om väsentliga brister föreligger.

Det är kommunen själv som avgör om ett tillsynsärende ska initieras eller inte. En tillsyn kan principiellt inte beställas från annan part med skyldighet för kommunen att genomföra en tillsyn. Kommunen tar emot uppgifter om tillsynsbehov både internt och externt. Därefter görs en bedömning om händelsestyrd tillsyn ska genomföras eller ej. Underlag och bedömning i enskilda fall dokumenteras i verksamhetens register för tillsynsplanering.

I grunden skiljer det inte något mellan en planerad tillsyn och en händelsestyrd tillsyn. Kommunens mandat och skyldigheter är de samma. Kommunen får även för händelsestyrd tillsyn ta ut avgift enligt fastställd taxa, och ärenden ska följas upp i enlighet med föreskriftens reglering.

I vissa delar kan en händelsebaserad tillsyn skilja sig från en planerad tillsyn då den ofta har sitt ursprung i avgränsad fråga och inte brandskyddet i allmänhet. Det är då naturligt att det läggs mer fokus på det som föranleder tillsynen, men kommunen ska även kontrollera relevanta tekniska och organisatoriska aspekter av de fem punkterna i 10 § MSBFS 2021:8. Respektive tillsynsförättare avgör själv vilken omfattning tillsynen bör ha samt om den eventuella tillsynsfristen som objektet har ska nollställas eller ligga kvar som planerat efter den händelsebaserade tillsynen.

En händelsestyrd tillsyn kan initieras av flera anledningar. Nedan listas de vanligaste.

- Tillsyn baserat på observationer vid räddningsinsats
- Tillsyn baserat på egna iakttagelser i övrigt
- Tillsyn baserat på tips från allmänheten eller andra organisationer
- Tillsyn initierad av annan myndighets tillsynsinsats ex. gemensam tillsyn eller "natttillsyn".

Bedömning: Tillsyn baserat på observationer vid räddningsinsats.

Kommunen ska enligt 7 § MSBFS 2021:8 efter en räddningsinsats bedöma behovet av tillsyn. Detta kan ske parallellt med undersökningsskyldigheten i 3 kap. 10 § LSO. Detta görs genom att räddningsledaren i varje händelserapport anger sin bedömning ifall det i byggnaden eller anläggningen framkommit behov av tillsyn, vilket sedan följs upp och beslutas av en tillsynsför rättare. Om inte tillsyn bedöms vara en effektiv åtgärd eller av annan anledning inte utförs kan underlaget även ligga till grund för bedömning av om andra typer förebyggande åtgärder ska genomföras.

Exempel 1: Vid brand i parkeringsgarage uppstår omfattande rökspridning till anslutande trapphus. Då detta inte kan anses vara en förväntad konsekvens av en brand så behöver orsaken utredas. Kommunens bedömning enligt 7 § blir att en tillsyn ska genomföras.

Exempel 2: En hanteringsanläggning för sorterat avfall drabbas av brand för andra gången inom en månad där det kan misstänkas att hög lagringshöjd av organiskt material ger upphov till självantändning. Om inte någon förändring i hanteringen sker kan det antas att nya bränder kommer att uppstå varför ett tillsynsärende initieras.

Exempel 3: Efter en mindre brand i en galleria som begränsats av sprinkler ska sprinklern stängas av vid sprinklercentralen belägen i en korridor i butikernas bakkant som också är den huvudsakliga alternativa utrymningsvägen för butikerna. I korridoren står såväl varor som pallar med emballage vilket skulle kunnat innebära en stor fara om en omfattande nödutrymning hade behövt ske. Ett tillsynsärende initieras.

Bedömning: Tillsyn baserat på egna iakttagelser i övrigt.

Den kommunala räddningstjänstorganisationens medarbetare rör sig ute i samhället i olika avseenden för att genomföra olika typer av ärenden och aktiviteter. I samband med detta kan brister upptäckas där tillsyn är en rimlig följd:

Exempel 1: Brandstyrkan brukar äta lunch på en populär lunchrestaurang belägen på våning 2 ovan en större bilverkstad. I syfte att sommartid få bättre genomdrag ställs alla dörrar till de två trapphusen upp med kil vilket gör att en brand på undervåningen snabbt skulle skapa rökspridning till båda trapphusen och kraftigt försvåra möjligheterna till utrymning. Trots upprepade påpekanden av räddningstjänstens personal så kvarstår problemet. Ett tillsynsärende initieras.

Tillsyn baserat på tips från allmänheten eller andra organisationer

Allmänhet och andra organisationer (till exempel samverkande myndigheter) kan också lämna tips om förhållanden som enligt anmälaren kan ge upphov till ett tillsynsbehov. Varken

allmänhet eller andra organisationer kan förväntas kunna ämnesområdet i detalj, och det bör också hållas i minnet att en anmälan till en tillsynsmyndighet också kan vara ett mått på osämja än faktiska brister i brandskyddet. Inkomna frågor och tips bör således tas emot och värderas innan beslut om åtgärd tas.

Exempel 1: Förälder med barn på skola ringer och meddelar att i syfte att hålla nere spring i korridorer har skolan nu låst många dörrar, även ett antal som är skyltade som utrymningsväg. Ett tillsynsärende initieras.

Exempel 2: En boende i ett villaområde ringer och meddelar att grannens husbil står för nära hans tomtgräns och att tillräckligt avstånd mellan husbil och den klagandes bostadshus inte uppfylls. Bränder i fordon kan förvisso spridas till byggnader, men någon reglering avseende parkering i det fria i förhållande till byggnader förekommer inte. Ett stort mått av empatisk förmåga och diplomati kan behövas i liknande situationer som kan stå för en dold konflikt mellan grannar, där kommunens räddningstjänstorganisation inte ska vara ett verktyg i debatten såvida inte faktiska brister föreligger.

Tillsyn initierad av annan myndighets tillsynsinsats ex. gemensam tillsyn eller ”natttillsyn”

Den kommunala räddningstjänstorganisationen kan ombedjas att delta på gemensamma tillsynsaktiviteter med annan myndighet. Denna typ av åtgärder kan vara planerad eller annonseras utifrån den andra myndighetens behov. Tänkta tillsynsobjekt kan vara planerade utifrån misstanke om brister, eller är mer av karaktären särskilt riktad tillsyn.

Exempel 1: En handläggare från kommunens bygglovskontor meddelar att de utreder ett eventuellt svartbygge där en industrilokal enligt uppgift ska användas som lägenhetshotell.

Exempel 2: Polisen tillsammans med kommunens alkoholenhet planerar tillsyn på restauranger och nattklubbar kommande fredagskväll.

3.5. Tillsynsfrist vid farlig verksamhet enligt LSO 2 kap. 4 §

Tillsyn ska göras regelbundet vid alla farliga verksamheter i kommunen, avseende de skyldigheter som verksamheten har enligt LSO 2 kap. 4-5 §§. Detta görs med hjälp av en tillsynsfrist.

Det normala är sådana verksamheter också läggs in i planeringen för tillsyn av skäligt brandskydd enligt LSO 2 kap. 2 §, men det finns undantag.

Tillsyn över en verksamhetsutövares skyldigheter vid farlig verksamhet enligt LSO 2 kap. 4 § ska planeras utifrån de behov som föreligger utifrån bestämmelser och skyldigheter enligt denna paragraf. Samplanering med tillsyner av skäligt brandskydd enligt LSO kan i vissa fall fara lämpligt, men i många fall är det föredraget att separera dessa tillsynsbesök, se resonemang i kapitel 5.4.

Alla aktuella verksamheter tilldelas en tillsynsfrist för tillsyn av farlig verksamhet. Denna kan, om det bedöms lämpligast, vara en annan än tillsynsfristen för skäligt brandskydd.

Tillsynsfristen synkroniseras normalt med verksamhetens översyn och förnyelse av den föreskrivna analysen av risker, enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps allmänna råd om skyldigheter vid farlig verksamhet, MSBFS 2014:2. Detta innebär att den grundläggande tillsynsfristen för farlig verksamhet är 5 år.

Vid objekt som har sådana risker, har genomfört eller planerar att genomföra sådana förändringar i sin organisation eller anläggning att analysen av riskerna för farliga verksamhet ska ses över och förnyas oftare än de föreskrivna 5 års-intervallen ska räddningstjänstens tillsynsplanering normalt anpassas för att synkronisera med detta.

Tillsynsförrettarens kunskap om den specifika verksamheten och erfarenheter från tidigare tillsyn kan göra att tillsynsfristen för enskilda objekt förkortas.

3.6. Resurser, kompetens och organisering

För att få bedriva tillsyn och kunna delegeras befogenhet att nyttja kommunens mandat enligt LSO 5 kap 2 § finns inga detaljkrav på formell kompetens. Det övergripande kravet formuleras i LSO 3 kap 14 §: Den personal som för kommunens räkning har att utföra förebyggande verksamhet, att planera, leda, genomföra och följa upp räddningsinsatser samt utöva tillsyn skall genom utbildning och erfarenhet ha den kompetens som behövs.

En utbildningsnivå som minst motsvarar MSB:s utbildning Tillsyn och annan olycksförebyggande verksamhet A, 6 studiepoäng (Tillsyn A) kan anses utgöra grunden för att kunna ansvara för ett tillsynsärende. Det är dock osannolikt att en kommun kan klara sitt samlade tillsynsuppdrag med enbart denna kompetensnivå tillgänglig. Dels förekommer enskilda tillsynsärenden där kravet på kompetens överskrider målbilden för Tillsyn A, och denna kurs innehåller heller inte tillsynsfrågor ur ett systemperspektiv (planering, uppföljning av tillsynsverksamheten) vilket återfinns i högre kurser. Vissa uppgifter i tillsynen kan utföras av personal med lägre tillsynskompetens, exempelvis fysiska kontroller som är en del i bedömningen.

Tillsyn A ger en grundförståelse för brandskyddets uppbyggnad, men för att kunna bedöma och ifrågasätta mer komplexa lösningar krävs att även den som utför tillsynen har en skolning i att kunna värdera och dimensionera ett brandskydd. MSB:s kurs Tillsyn och annan olycksförebyggande verksamhet B, 10 studiepoäng innehåller dessa moment på grundläggande nivå och som högsta formella kompetens räknas brandingenjör.

Erfarenhet är också en viktig komponent, i synnerhet om kommunen har en lärande kultur där reflektion och lärande är en naturlig del av arbetet. Erfarenhet byggs upp genom att själv utföra tillsyn eller systematiskt ta del av andras arbete. Erfarenhet kan delvis kompensera utbildningsnivå, och utan erfarenhet är möjligheten till självständigt tillsynsarbete begränsad även om MSB:s utbildningar utgör en bra grund.

För tillsyn vid s.k. farlig verksamhet (LSO 2 kap 4 §) krävs ytterligare förmåga att göra riskbedömningar som ligger till grund för krav ställda mot verksamhet och därtill kunskap om särskild reglering vilket gör att kompetenskravet normalt är högt på denna typ av anläggning.

Målsättningen för respektive organisation är att kontinuerligt ha tillgång till samtliga formella utbildningsnivåer i egen organisation. För att ensam få ansvara för ett tillsynsärende ska handläggaren minst genomgått utbildningen "Tillsyn A". Därefter kan handläggaren genom delegation få mandat att driva och fatta beslut för kommunens räkning, när det gäller tillsyn enligt LSO.

4. Registerhållning

Enligt 4 § i föreskrift MSBFS 2021:8 ska kommunen ha en förteckning över de byggnader och anläggningar som är relevanta för tillsynsverksamheten. De ingående organisationerna i Förebyggandesamverkan södra Skåne har upprättat sådana förteckningar i sina respektive verksamhetssystem. Förteckningarnas indelning utgår från kategorierna A, B, C och D som beskrivits i kapitel 3. *Grundläggande tillsynsplanering*. I registret ska det framgå av vilken anledning ett objekt är ett tillsynsobjekt. För objekt där tillsyn ska genomföras enligt föreskriftens (MSBFS 2021:8) bilaga anges den eller de underkategorier som passar in på objektet, se underkategorierna för objektstyp A i kapitel 3. Ett tillsynsobjekt som passar in i flera kategorier registreras för samtliga av dessa, både från underkategorierna i föreskriften (kategori A) och underkategorierna enligt lokal bedömning (kategori B).

Kategorier i registret enligt förskrift (kategori A). Se kapitel 3 för definitioner.

- Vård/omsorg
- Låst institution
- Skola/förskola
- Hotell/ pensionat
- Elevhem/ förläggning
- Vård eller boende (HVB)
- Samlingslokal
- Serverings-tillstånd alkohol
- Anläggning, större
- Kyrka/ byggnadsminne
- Statligt byggnadsminne
- Museal samling
- Byggnad, fler än 16 vån
- Tunnel

Underkategorier som används för objekt som planeras för tillsyn efter egen bedömning (kategori B) redovisas nedan. Avser byggnader/anläggningar som inte passar in i motsvarande verksamhetstyp enligt definitionen i förskriften (kategori A).

- Daglig verksamhet LSS/SOL
- Behovsprövat boende
- Skola, vuxenutbildning
- Hotell/pensionat, mindre
- Elevhem/förläggning, mindre
- Samlingslokal, mindre
- Restaurang, mindre
- Kulturmiljö
- Byggnad, 16 vån eller färre
- Undermarksanläggning
- Garage
- Flerbostadshus
- Bostad
- Infrastruktur
- Samhällsviktig anläggning
- Kraftverk, värmeverk
- Bensinstation
- Laddstation
- Industri
- Campingplats
- Badplats
- Hamnanläggning
- Damm, skyddsvall
- Evenemang

Ny information till objektsförteckningarna tas in bland annat genom samverkan med bygginpektörer och handläggare för serveringstillstånd, Polismyndigheten angående hotelltillstånd, räddningstjänstens lokalkännedom om kommunen och information från operativa styrkor. I samband med tillsyn uppdateras de detaljerade uppgifterna kring objekten samt ombud och kontaktpersoner.

Räddningstjänsterna övervakar även årligen följande register för att få in information om nya objekt där det kan finnas behov av tillsyn enligt LSO:

- Skolregistret – registerförs av Skolverket
- Omsorgsregister - objekt som är tillsynsobjekt för IVO, Inspektionen för Vård och Omsorg, enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Vårdgivarregister - objekt som är tillsynsobjekt för IVO enligt Patientsäkerhetslagen och en del andra objekt som är av intresse för IVO.
- Anläggningsregister - Registret innehåller uppgifter om särskilda anläggningar av förmodat intresse för räddningstjänsten, t.ex. bensinstationer, muséer, värmeverk, järnvägsstationer mm.
- Låsta institutioner - objekt där personer kan hållas inlåsta, t.ex. kriminalvårdsanstalter och mottagningar för tvångsvård
- Lagskyddade byggnader – objekt som omfattas av lagar och förordningar som syftar till att skydda kulturhistoriskt värdefulla byggnader
- Lokalt skyddade byggnader - Byggnader som skyddas av lokala förordningar eller på annat sätt. Registret upprätthålls av Riksantikvarieämbetet.

I objektsförteckningen i räddningstjänstens verksamhetssystem registreras den tillsynsfrist som tilldelats till varje specifikt objekt enligt processen som beskrivs i avsnitt 3.2. *Bedömning av frister*. Vid val av annan frist än den grundläggande enligt detta dokument, ska orsaken beskrivas i registret för objektet. Om kommunens bedömning är att tillsyn ska genomföras mer sällan än var sjätte år eller inte alls, ska skälen för detta dokumenteras enligt föreskrifternas krav. Även denna dokumentation sker i verksamhetssystemet och kopplas till det aktuella objektet.

5. Tillsynens genomförande

I detta kapitel beskrivs kommunens arbetssätt vid enskilda tillsynsärenden. Grundläggande principer för bedömning och beslut vid tillsyn beskrivs samt handläggning av ärenden. Även samverkan och samordning med andra lagområden och myndigheter i enskilda tillsynsärenden beskrivs.

Kommunens arbetssätt tas upp på en övergripande nivå varpå rutiner och vägledning för handläggaren på detaljerad nivå tas inte upp.

5.1. Grundläggande principer för genomförande av tillsyn

Tillsyn utförs enligt LSO 5 kap. 1 §. Tillsynen granskar ägarens/nyttjanderättshavarens skyldigheter enligt LSO 2 kap. 2 § alternativt LSO 2 kap. 4-5 §§ (farlig verksamhet).

Vid tillsynen skaffar tillsynsför rättaren sig kunskap om den byggnad eller anläggning som är föremål för tillsynen och den verksamhet som bedrivs där. Detta görs med de metoder som är lämpligast vid det specifika objektet. Den enskilde har skyldighet att lämna de uppgifter som behövs när de begärs av tillsynsför rättaren. Utifrån denna kunskap ska tillsynsför rättaren bedöma vilka olycksförlopp som kan leda till människors död eller andra allvarliga skador på hälsa, egendom eller miljö. Det relevanta kunskapsunderlag som används vid den enskilda tillsynen dokumenteras av tillsynsför rättaren i protokollet från tillsynen.

Tillsynen innehåller besök på plats i byggnaden eller anläggningen om det inte bedöms vara obehövt, vilket i så fall dokumenteras och motiveras av tillsynsför rättaren i protokollet från tillsynen.

De krav som ställs vid tillsynen ska vara skäliga. Vid bedömning ska en avvägning göras mellan kostnaderna för att genomföra åtgärder och den nytta de medför. Onödigt dyra skyddsåtgärder ska undvikas om ett lika gott skydd kan uppnås på ett ekonomiskt mer fördelaktigt sätt. Det går normalt inte att ställa krav på åtgärder som går utöver de som byggreglerna gav uttryck för när byggnaden uppfördes eller ändrades. Ska ytterligare krav ställas krävs att det föreligger särskilda omständigheter. Ingen hänsyn ska dock tas till den enskildes ekonomi vid bedömning av skälig kravnivå/beredskap. Tiden som ges för att genomföra en förelagd åtgärd ska vara skälig med hänsyn till kostnader, rimliga möjligheter att hinna genomföra åtgärden och angelägenheten att åtgärder genomförs (Förarbeten till 1962 års brandlag).

Om tillsynsför rättaren eller ansvarig nämnd beslutar om föreläggande mot den enskilde vid ett tillsynsärende följer tillsynsför rättaren upp att kraven i beslutet följs. Detta görs på ett sätt som är lämpligt utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet (exempelvis besök på platsen eller via annan redovisning av den enskilde). Uppföljningen dokumenteras i en tjänsteanteckning av tillsynsför rättaren.

Tillsynsför rättaren genomför vid behov samråd med kommunala förvaltningar eller statliga myndigheter innan beslut om föreläggande fattas. På så sätt undviks att beslut om föreläggande fattas med åtgärder som står i strid med annan lagstiftning. Åtgärder som kan vara bygglovs-/byggnämälansskyldiga samråds med kommunens bygglovsavdelning. För byggnader skyddade enligt kulturmiljölagen (1988:950) sker samrådet med länsstyrelsen och för byggnader skyddade enligt förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen sker samrådet med Riksantikvarieämbetet. Samrådet dokumenteras och kommuniceras med den enskilde innan beslutet fattas.

Verksamheten är motpart för tillsynen i grundläget, detta eftersom det normalt sett är verksamheten som är anledningen till att tillsyn görs. Verksamheten är också den som normalt faktureras. Fastighetsägaren bör informeras om att tillsyn ska ske. I vissa fall kan det vara

lämpligare att fastighetsägaren är motpart i tillsynen, om det är fastigheten i sig som är huvudorsaken till att tillsyn genomförs.

Det är värdefullt om både fastighetsägare och nyttjanderättshavare är representerade i samband med tillsynsbesöket för att på plats kunna klara ut ansvarsfördelningen om åtgärder behöver vidtas. Dock är det inget krav på att fastighetsägaren ska närvara. Åtgärder av brister ska föreläggas till den som kan utföra åtgärderna, detta kan innebära att kommunikering av och inför beslut behöver ske till fler parter (ägare/nyttjanderättshavare).

5.2. Innehåll i tillsyn enligt LSO 2 kap. 2 §, brandskydd

I 2 kap. 2 § LSO framgår att ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar skall i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Syftet med 2:2-tillsynen är att kontrollera att brandskyddet och att de åtgärder som vidtas av ägaren eller nyttjanderättshavaren är på en skälig nivå.

Vid varje tillsyn gör tillsynsför rättaren en bedömning av vilka delar som är relevanta att kontrollera gällande organisatoriska och tekniska aspekter av:

- möjligheten till utrymning,
- skyddet mot brands uppkomst,
- skyddet mot brandspridning inom byggnad,
- skyddet mot brandspridning mellan byggnader, och
- möjligheten till räddningsinsats.

Vid bedömningen av hur omfattande och ingående tillsynen vid ett specifikt objekt och tillfälle ska vara använder tillsynsför rättaren kunskap och erfarenhet från tidigare tillsyn eller annan verksamhet för att förebygga olyckor. Vilka delar som har kontrollerats vid tillsynen, samt motivering av eventuellt beslut att inte kontrollera någon av ovanstående delar, dokumenteras av tillsynsför rättaren i tjänsteanteckningen.

5.3. Innehåll i tillsyn enligt LSO 2 kap. 4 §, farlig verksamhet

I 2 kap. 4-5 §§ i LSO framgår att vid en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön, är anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten på anläggningen skyldig att i skälig omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa sådana skador. Den som utövar verksamheten är också skyldig att analysera riskerna för sådana olyckor. Vid utsläpp av giftiga eller skadliga ämnen från en 2:4-anläggning ska den som utövar verksamheten underrätta länsstyrelsen, Polismyndigheten och kommunen om utsläppet kräver särskilda åtgärder till skydd för allmänheten. Vid farlig verksamhet gäller även bestämmelser om varning och information om olycka eller överhängande fara för olycka.

Vid tillsynen görs en bedömning av verksamhetens beredskap och förmåga i förhållande till de olyckor med fara för allvarliga konsekvenser som kan inträffa och i relation till den insatsförmåga som den kommunala räddningstjänsten har. Grunden för bedömningen är verksamhetens riskanalys, som därmed måste vara tillräckligt omfattande, ingående och aktuell. Vid varje tillsyn gör tillsynsför rättaren en bedömning av vilka delar som är relevanta att kontrollera gällande:

- Innehållet i verksamhetens riskanalys,
- verksamhetens kunskap och utbildning,
- verksamhetens planering för att hantera olyckor och risker för olyckor inkl. åtgärdsplaner, beslutsstöd, insatsplaner och samverkan med andra myndigheter,
- möjligheten till tidig upptäckt av potentiellt allvarliga olyckor inkl. interna och externa larm,
- verksamhetens möjligheter och ruiner för varning, underrättelse och rapportering,
- verksamhetens beredskap med utrustning och anläggning,
- verksamhetens beredskap med personal (vägvisare, teknisk kompetens, beslutsfattare, experter, insatspersonal, etc.), och
- robusthet i skyddsåtgärder.

Den kommunala räddningstjänstens egna insatsförmåga vägs in i bedömningen i de delar som av tillsynsför rättaren bedöms vara relevanta gällande:

- Räddningstjänstens kunskap och utbildning,
- tillgängligt stöd för räddningstjänsten inkl. åtgärdsplaner, beslutsstöd och insatsplaner,
- insatstider och styrke-/förmågeuppbyggnad över tid,
- personella och materiella resurser inkl. uthållighet,
- befintlig samverkan med verksamheten och ev. genomförda övningar,
- samverkan med andra kommuner och myndigheter, och
- variation i beredskapsläge.

Det är i detta sammanhang viktigt att tänka på att de skyldigheter som regleras i 2 kap 4 § inte i första hand tar sikte på åtgärder som krävs för att förebygga olyckor, utan åtgärder som behövs för att hindra eller begränsa skador av en olycka som trots olycksförebyggande åtgärder ändå inträffar.

Vid bedömningen av hur omfattande och ingående tillsynen vid ett specifikt objekt och tillfälle ska vara använder tillsynsför rättaren kunskap och erfarenhet från tidigare tillsyn eller annan verksamhet för att förebygga olyckor.

5.4. Principer för samordnad tillsyn över flera myndighetsområden

Inför en tillsyn ska tillsynsför rättaren värdera behovet och nyttan av en samordnad tillsyn med andra myndigheter vars lagstiftning berör verksamheten. Fördelar med samordnad tillsyn kan vara att underlätta för verksamheten och skapa samsyn avseende säkerhetskänsliga åtgärder mellan myndigheter och förvaltningar. Vidare kan det vara gynnsamt vid tematillsyner med specifika fokusområden eller vid problematiska objekt.

Samverkan kan antingen ske i form av ett gemensamt tillsynsbesök, där handläggare från respektive myndighet deltar, eller genom kontakter före och efter tillsynsbesöket får möjlighet till informationsdelning och samordning av processer och beslut.

Räddningstjänstens tillsynsför rättare kan ibland vara delegerad att utföra tillsyn både enligt lagen om skydd mot olyckor och enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor. Vid objekt/verksamheter som planeras för tillsyn enligt båda dessa lagstiftningar kan tillsynen samordnas och utföras vid samma tillfälle om det bedöms vara lämpligt. Två separata tillsynsprotokoll ska då upprättas, ett för respektive myndighetsområde.

Att flera myndigheter genomför gemensamma tillsynsbesök kan i vissa fall vara kontraproduktivt. Tillsynen riskerar att bli av en mer allmän karaktär då det kan vara svårt att fokusera på specifika frågor som bara berör en av lagstiftningarna vilket kan leda till att flertalet myndigheter/förvaltningar måste fortsätta tillsynen vid senare tillfälle. Om tillsynsför rättaren beslutar att genomföra en myndighetsgemensam tillsyn bör det finnas en tydlig dagordning för tillsynsbesöket.

Vid tillsyn enligt LSO 2 kap. 2 § kan närliggande myndighetsområden för samordnat tillsyn vara:

- Lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,
- Plan- och bygglag (2010:900),
- Arbetsmiljölagen (1977:1160),
- Alkohollag (2010:1622), och
- Miljöbalken (1998:808)
- Lag (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse
- Ordningsslagen (1993:1617)

Vid tillsyn enligt LSO 2 kap. 4 § kan närliggande myndighetsområden för samordnat tillsyn vara:

- Miljöbalken (1998:808),
- Arbetsmiljölagen (1977:1160),
- Lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,
- Lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor,
- Lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, och
- Luftfartsslagen (2010:500)

Innan beslut om föreläggande fattas genomförs alltid samråd med de myndigheter som deltagit vid den samordnade tillsynen.

5.5. Dokumentation och beslutsfattande i tillsynsärende

I varje tillsynsärende ska ett beslut fattas. Beroende på tillsynens utfall är det olika typer av beslut som fattas. Inga faktiska beslut tas i samband med platsbesöket även om

tillsynsför rättaren många gånger har en klar bild av brandskyddet och har kunnat kommunicera en förväntad fortsättning på ärendet till ägaren/nyttjanderättshavaren.

Tjänsteanteckning/tillsynsprotokoll

Efter ett genomfört tillsynsbesök ska tillsynsför rättaren återkoppla till de berörda inom två veckor med en tjänsteanteckning i form av ett tillsynsprotokoll. Tjänsteanteckningen innehåller inte heller beslut i ärendet, men tillsynsför rättaren ska i detta skede normalt ha en uppfattning om vilka beslut som förväntas tas i ärendet och ska kommunicera detta på ett tydligt sätt till ägaren/nyttjanderättshavaren. Även rekommendationer som tillsynsför rättaren inte avser inkludera i kommande beslut kan inkluderas i tillsynsprotokollet.

Om ett tillsynsärende innehåller flera besök på objektet kan flera tjänsteanteckningar behövas. Tjänsteanteckning ska även tas fram vid uppföljning i tillsynsärende, exempelvis efter ett föreläggande.

Tjänsteanteckningen ska arkiveras i enlighet med verksamhetens dokumenthanteringsplan.

Beslut i sak (föreläggande)

Om handläggaren ser behov av åtgärder för att uppnå skälig nivå i organisatoriska eller tekniska aspekter av brandskyddet, och det i kommunikationen med berörd ägare/nyttjanderättshavare inte framkommer en tydlig och godtagbar plan för att vidta sådana åtgärder, ska normalt sett ett beslut om föreläggande fattas. Föreläggande kan utfärdas även om en sådan plan finns, om det bedöms behövas för tydlighet och uppföljning.

Föreläggande och föreläggande med förbud kan fattas på delegation av räddningstjänstens tillsynsför rättare. Föreläggande med vite föredras för ansvarig nämnd. Nedanstående inriktning gäller för när respektive beslut ska användas. I samma ärende kan flera typer av beslut användas.

Föreläggande om åtgärder används i de fall då det finns byggnadstekniska eller organisatoriska åtgärder som ägaren eller nyttjanderättshavaren kan vidta för att uppnå ett skäligt brandskydd alternativt uppfylla föreskrifter om farlig verksamhet.

Föreläggande med förbud används om det förekommer verksamhet eller nyttjande av lokaler som måste upphöra för att brandskyddet ska vara skäligt. Förbudet utformas normalt så att det gäller tills dess att vissa byggnadstekniska eller organisatoriska åtgärder har vidtagits. Förbud ses som ett större inskränkning mot den enskilde och används därmed när det bedöms vara särskilt angeläget sett till riskerna och när det inte bedöms vara möjligt/tillräckligt att enbart förelägga om vidtagande av åtgärder. Vid beslut om förbud kan det också beslutas att förbudet ska gälla omedelbart även om det överklagas, vilket är vanligt då förbudet är angeläget.

Föreläggande kombinerat med vite kan användas för att öka adressatens incitament att följa förelägandet. Vite som påtryckningsmedel används när adressaten tidigare uttryckt eller visat

en tydlig motvilja mot att göra det som myndigheten anser är nödvändigt. Det kan vara så att adressaten inte följer ett föreläggande (som inte hade vite) eller inte följer de muntliga anvisningar som lämnats av tillsynsför rättaren. Vite kan också användas i de fall tillsynsför rättaren bedömer att det är av mycket stor vikt, exempelvis av säkerhetsskäl, att vissa åtgärder vidtas eller en verksamhet upphör. Vite används dock restriktivt eftersom mer ingripande åtgärder än situationen kräver inte ska användas.

Att vidta åtgärder på den försumliges bekostnad är en åtgärd som normalt endast används om nödvändiga åtgärder inte kan komma till stånd på något annat sätt.

Alla beslut som fattas och de iakttagelser som lett fram till beslutet ska i förhand vara kommunicerade till adressaten i tjänsteanteckning/(ar), företrädesvis tillsynsprotokollet.

Beslutet ska arkiveras i enlighet med verksamhetens dokumenthanteringsplan.

Avskrivningsbeslut

Om ett föreläggande inte ska upprättas i ärendet avslutas det med ett avskrivningsbeslut. I tillsynsärenden kan detta vara då inga brister i brandskyddet noterats eller då brandskyddet har bedömts vara skäligt och endast rekommendationer om förbättringsmöjligheter lämnats i tillsynsprotokollet.

I vissa fall kan ägaren/nyttjanderättshavaren ha inkommit med en tydlig och godtagbar plan för att vidta alla åtgärder som räddningstjänsten i tillsynsprotokollet meddelat att man överväger att besluta om. Då kan ärendet avskrivas, om det inte bedöms behövas ett föreläggande för tydlighet och uppföljning.

Om ett tillsynsärende har föranlett ett föreläggande ska avskrivning av ärendet göras först när föreläggandet har följts upp.

Beslutet ska arkiveras i enlighet med verksamhetens dokumenthanteringsplan.

Vem beslutet riktas mot (adressat) samt principer för delgivning

Den som ett föreläggande riktas mot ska ha både rättslig och faktisk möjlighet att vidta de förelagda åtgärderna. Det kan därför uppkomma situationer då brister ska åtgärdas av flera ansvariga personer, till exempel vissa åtgärder ska vidtas av en fastighetsägare och vissa av en nyttjanderättshavare. I ett sådant fall måste myndigheten rikta förelägganden till var och en av ansvariga med tydliga krav på vad respektive person ska göra. Handläggaren behöver inte ta hänsyn till avtal mellan fastighetsägare och nyttjanderättshavare i exempelvis hyresavtal. Ekonomiska uppgörelser av sådana slag hanteras mellan dessa parter.

Kommunikation i ärendet och delgivning av beslut i ärendet ska skickas direkt till den faktiska eller juridiska person som är motpart i ärendet, alternativt till ett ombud för denne. Ombud är den fysiska person (individ) som får lov att företräda nyttjanderättshavaren, exempelvis VD, rektor, förskolechef eller butikschef. Om fastighetsägaren också är motpart i ärendet ska kommunikering även ske till dennes ombud. Det är inte säkert att ombudet är den samme som medverkat vid tillsynsbesöket.